

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 7CoP/1/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1021201284
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 11. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Harvancová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1021201284.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Harvancovej a členov senátu Mgr. Adely Unčovskej a Mgr. Niny Dubovskej, v spore žalobcu: Z. Z., H.. XX.XX.XXXX, R. C. X. C., zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Peter Wolf, s.r.o., IČO: 47 252 987, so sídlom Hlavná 53, Galanta, proti žalovanej: G. Z., H.. XX.XX.XXXX, R. C. R. XXA, C., zastúpenej: Mgr. Eva Bognárová, IČO: 36 069 264, advokátka so sídlom Krížna 17/B, Bratislava, o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III zo dňa 09.12.2020, č.k. 44Pc/9/2016-689, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom výroku I. **p o t v r d z u j e**.
- II. Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutom výroku II. **o trovách konania m e n í tak, že ž i a d n a zo strán n e m á na náhradu trov konania právo**.
- III. Žalovaná **m á** proti žalobcovi **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi titulom vyrovnania podielu sumu 18.302,08 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Zároveň stranám sporu nepriznal náhradu trov konania. Žalobcu a žalovanú zaviazal zaplatiť spoločne a nerozdielne súdny poplatok vo výške 549 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, na účet Okresného súdu Bratislava III.
2. Rozhodnutie vo veci samej právne odôvodnil ust. § 143, § 149 ods. 1, § 150 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a vecne tým, že súd prvej inštancie vychádzal pri vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“) z masy vymedzenej žalobným návrhom, a preto neprihliadal na žalovanou navrhnuté dokazovanie na ďalšie účty a životné poisťky žalobcu, ktoré žalovaná navrhla po uplynutí troch rokov od zániku BSM. Predmetom konania tak bolo vyporiadanie záväzku vo forme spotrebného úveru, ktorý bol poskytnutý žalobcovi dňa 30.10.2009 za trvania manželstva vo výške 10.000 eur s tým, že celkové náklady úveru boli 16.497,52 eur. Vzhľadom na to, že tento úver vznikol za trvania BSM v súvislosti s ich spotrebným spoločenstvom a existoval v dobe zániku manželstva, súd prvej inštancie ho zahrnul do vyporiadania. Ďalej boli predmetom konania prostriedky, ktoré boli zo spoločného majetku vynaložené na samostatný majetok žalovanej, t.j. splátky poukazované počas trvania manželstva zo spoločných prostriedkov na úver zo Štátneho fondu rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“) a na hypotekárny úver z VÚB a.s., ktorého výlučnou dlžníčkou pred manželstvom bola žalovaná. Súd prvej inštancie neprihliadal na čiastky, ktoré boli vybraté z účtov manželov počas manželstva. V spore o to, či zo spoločného majetku manželov boli vynaložené prostriedky na oddelený majetok len jedného z manželov, leží dôkazné bremeno na tom účastníkovi konania ktorý tvrdí, že ktokoľvek z bezpodielových spoluvlastníkov vynaložil z BSM prostriedky na

oddelený majetok druhého účastníka, pretože tento účastník požaduje, aby tieto prostriedky boli nahradené a zvýšil sa tak jeho podiel na vyporiadaní. Súd prvej inštancie mal za to, že z účtu žalobcu, ktorý používali strany sporu počas manželstva ako spoločný a na ktorý poukazovali svoje mzdy, uhradili počas manželstva splátky do ŠFRB v sume 7.155,36 eur a splátky hypotekárneho úveru vo VÚB a.s. vo výške 14.273 eur, teda žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 10.714,18 eur ($21.428,36 : 2 = 10.714,18$). Spotrebiteľský úver, ktorý vznikol za trvania manželstva a ktorý bol vynaložený na úhradu faktúr na dostavbu domu žalovanej v celkovej výške 10.000 eur je žalovaná povinná nahradiť do BSM vo výške polovice celkových nákladov tohto spotrebiteľského úveru v čase rozhodovania súdu, ktorá predstavovala sumu 8.248,76 eur ($16.497,52 : 2$). Zo správy ČSOB a.s. z 10.03.2020, vedeného na účet žalobcu, súd prvej inštancie zistil, že stav na účte ktorý strany používali počas manželstva ako spoločný bol zostatok ku dňu zániku BSM vo výške 1.321,72 eur, z čoho patrí žalovanej suma 660,86 eur. Spolu je tak žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi z titulu nahradenia toho, čo bolo zo spoločných prostriedkov patriacich do BSM vynaložené na jej oddelený majetok sumu 18.302,08 eur ($10.714,18 + 8.248,76 - 660,86$). O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ust. § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) a výnimočne nepriznal náhradu trov konania, z dôvodu hodného osobitného zreteľa, čo odôvodnil tým, že rozhodnutie o BSM je v záujme oboch strán sporu, pričom parita podielov oboch strán je rovnaká, preto je na mieste, aby si každá strana sporu hradila náklady konania sama.

3. Proti výroku I. a II. rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie podľa ust. § 365 ods. 1 písm. písm. h) CSP t.j. z dôvodu, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žalobca žiadal odvolací súd napadnutý rozsudok vo výroku I. zmeniť tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi titulom vyrovnania podielu z BSM sumu 23.633,90 eur, a to do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a v časti výroku II. tak, že súd žalobcovi prizná náhradu trov konania vo výške 93,67 %. Závery súdu prvej inštancie v časti nepriznaných 5.331,40 eur (v súvislosti so splátkami žalobcu na úver v ČSOB a.s. po rozvode manželstva až do jeho splatenia) sú podľa žalobcu nesprávne, hoci skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním, ako i závery skutkových zistení súdu prvej inštancie boli správne. Celý spotrebiteľský úver z ČSOB a.s. poskytnutý žalobcovi ako žiadateľovi bol použitý na rodinný dom vo výlučnom vlastníctve žalovanej, pričom žalobca toto tvrdenie dôkladne preukázal v konaní, čo v odôvodnení potvrdil aj súd prvej inštancie. Celkové náklady vyplývajúce z poskytnutého úveru činili 16.497,52 eur. Súd prvej inštancie podľa žalobcu správne v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol, že žalovaná je povinná nahradiť, čo sa zo spoločného vynaložilo na jej oddelený majetok. Súd prvej inštancie však už neposudzoval v súlade s výkladom zásad v zmysle ust. § 150 Občianskeho zákonníka priznanie finančného vyrovnania za spotrebiteľský úver v ČSOB a.s. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie mal už žalobca spotrebiteľský úver splatený s tým, že po rozvode manželstva ho splácal sám bez prispievania žalovanej, pričom celkové náklady na úver boli vo výške 16.497,52 eur. Počas trvania manželstva bolo splatených zo spoločných prostriedkov za obdobie 04/2010 do 11.10.2013 štyridsaťdva splátok, čo spolu s poplatkom predstavuje sumu 5.833,88 eur. Žalobca namietal, že pokiaľ ide o jeho nárok za splátky hradené výlučne ním po rozvode manželstva, nestotožňuje sa s tým, aby mu bola žalovaná povinná nahradiť iba polovicu splátok, ale súd prvej inštancie ju mal zaviazat' na zaplatenie celej výšky splátok zaplatených po rozvode manželstva. Teda zo sumy 5.833,88 eur by mala žalovanému uhradiť polovicu (2.916,94 eur) a sumu splatenú po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o rozvode manželstva (10.663,64) eur má žalovaná uhradiť žalobcovi v celej výške, čo je spolu 13.580,58 eur a nie súdom prvej inštancie priznaných 8.248,76 eur ($16.497,52 : 2$). Pokiaľ ide o trovy konania, žalobca mal v konaní úspech a neexistuje dôvod, prečo by súd prvej inštancie nemal postupovať v zmysle ust. § 255 CSP a priznať mu náhradu trov konania vo výške pomernej časti priznanej sumy finančného vyrovnania v pomere k sume uplatnenej prvotným návrhom. Trovy konania zapríčinila žalovaná pre jej odmietavý postoj k mimosúdnemu vyrovnaniu, preto považuje žalobca priznanie ich náhrady za opodstatnené. Súd prvej inštancie navyše neuviedol v bode 40 odôvodnenia rozsudku žiadne dôvody hodné osobitného zreteľa, ktoré by postup podľa ust. § 257 CSP odôvodňovali. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „NS SR“) (sp. zn. 2Mcdo/17/2009, 5Cdo/67/2010, 3MCdo/46/2012) nemožno ust. § 257 CSP považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie, ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa. V zdôvodnení rozhodnutia o trovách absentuje nadväznosť na všetky známe skutočnosti, ktoré v priebehu konania vyšli najavo. Podľa žalobcu je podstatné brať do úvahy kto podal žalobu, pretože aktivita žalobcu bola jediným prostriedkom a zárukou na získanie vyrovnacieho podielu, ktorého vyplateniu sa žalovaná v priebehu konania bránila. Rovnako žalobca nesúhlasil s tým, že podiely oboch strán sú v podstate rovnaké, pretože to nezodpovedá rozhodnutiu súdu.

4. Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila podaním doručeným súdu prvej inštancie dňa 08.03.2022 a uviedla, že všetky finančné transakcie, úhrady, výbery a nakladanie s jediným spoločným bankovým účtom realizoval žalobca. Žalovaná dňa 10.11.2008 čerpala úver na stavbu a dostavbu rodinného domu vo výške 55.800 eur z VÚB, a.s., z ktorého boli realizované úhrady vo výške 43.521,79 eur. Posledná úhrada z poskytnutého úveru bola zaznamenaná dňa 11.02.2010, teda zostatok na účte mal byť 12.278,21 eur, s ktorými disponoval výlučne žalobca. Žalovaná namietala, že najväčšia čiastka ktorá bola podľa žalobcu zaplatená z úveru, bola vynaložená na domáce spotrebiče spoločnosti DOMO OMNIA dňa 28.04.2010 vo výške 4.250 eur, ktoré sú huteľnými vecami, o ktorých sa účastníci dohodli, že sa nezahŕňajú do masy BSM, ktorú by mal súd vyporiadať. Súd prvej inštancie rozhodoval o vyporiadaní BSM len o veciach, ktoré svojim podaním urobil predmetom konania žalobca a ktoré boli vynaložené zo spoločného majetku na rodinný dom vo výlučnom vlastníctve žalovanej len počas trvania manželstva. Zároveň poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. Cdo 113/2007, podľa ktorého sú záväzky manželov vzniknuté za trvania manželstva manželia povinný splniť rovnakým dielom. Žalovaná sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie s uložením povinnosti nahradiť žalobcovi do BSM polovicu celkových nákladov úveru aj s celkovou predpísanou výškou plnenia voči žalobcovi. Vo vzťahu k odvolaniu žalobcu voči časti rozhodnutia týkajúceho sa trov konania má žalovaná za to, že je účelové, značne skreslené a voči nej osočujúce. Žalovaná neodmietla mimosúdnu dohodu, naopak žalobca celý čas trval na úhrade ním stanoveného finančného plnenia. Dňa 20.08.2012 žalobca ukončil spoločné hospodárenie a viac neuhrádzal spoločné náklady, napriek tomu si v súdnom konaní uplatnil nahradenie 14 splátok za oba splácané úvery, ktoré neuhrádzal a požaduje aj náhradu trov konania. Žalovaná sa stotožňuje s rozhodnutím súdu prvej inštancie v celom rozsahu aj v časti náhrady trov konania. Vyporiadanie BSM má byť spravodlivé v súlade s princípom dobrých mravov. Preto navrhla napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdiť a zároveň si uplatnila aj náhradu trov odvolacieho konania.

5. Žalobca sa k vyjadreniu žalovanej nevyjadril.

6. Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 379, § 380 ods. 1 a § 378 ods. 1 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP), keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je podané dôvodne. Odvolací súd, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, nezistil v postupe súdu prvej inštancie z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

7. V prejednávanej veci z obsahu súdneho spisu vyplýva, že manželstvo žalobcu a žalovanej bolo uzavreté dňa 17.10.2009 a rozvedené rozsudkom Okresného súdu v Pezinku sp. zn. 4C/81/2013 zo dňa 28.07.2013, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.10.2013. Žalovaná je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti (rodinného domu), ktorej výstavba bola financovaná z úverov ŠFRB a VÚB a.s., ktoré boli poskytnuté žalovanej a splácané aj z prostriedkov patriacich do BSM. Okrem uvedených úverov, bol počas trvania manželstva dňa 30.10.2009 poskytnutý výlučne žalobcovi bezúčelový spotrebiteľský úver z ČSOB a.s. vo výške 10.000 eur, pričom celkové náklady úveru predstavovali sumu 16.497,52 eur. Splátky spotrebiteľského úveru z ČSOB a.s. boli uhrádzané z účtu vedeného na meno žalobcu v ČSOB a.s., ku ktorému mala dispozičné právo aj žalovaná a uhrádzala z neho aj splátky svojich úverov zo ŠFRB a VÚB a.s. Po právoplatnosti rozvodu manželstva až do úplného splatenia spotrebiteľského úveru z ČSOB a.s. splácal tento úver výlučne žalobca.

8. Podľa ust. § 143 Občianskeho zákonníka, v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov je všetko, čo môže byť predmetom vlastníctva a čo nadobudol niektorý z manželov za trvania manželstva, s výnimkou vecí získaných dedičstvom alebo darom, ako aj vecí, ktoré podľa svojej povahy slúžia osobnej potrebe alebo výkonu povolania len jedného z manželov, a vecí vydaných v rámci predpisov o reštitúcii majetku jednému z manželov, ktorý mal vydanú vec vo vlastníctve pred uzavretím manželstva alebo ktorému bola vec vydaná ako právnenému nástupcovi pôvodného vlastníka.

9. Podľa ust. § 147 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pohľadávka veriteľa len jedného z manželov, ktorá vznikla za trvania manželstva, môže byť pri výkone rozhodnutia uspokojená i z majetku patriaceho do bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

10. Podľa ust. § 149 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak zanikne bezpodielové spoluvlastníctvo, vykoná sa vyporiadanie podľa zásad uvedených v § 150.

11. Podľa ust. § 150 Občianskeho zákonníka, pri vyporiadaní sa vychádza z toho, že podiely oboch manželov sú rovnaké. Každý z manželov je oprávnený požadovať, aby sa mu uhradilo, čo zo svojho vynaložil na spoločný majetok, a je povinný nahradiť, čo sa zo spoločného majetku vynaložilo na jeho ostatný majetok. Ďalej sa prihliadne predovšetkým na potreby maloletých detí, na to, ako sa každý z

manželov staral o rodinu, a na to, ako sa zaslúžil o nadobudnutie a udržanie spoločných vecí. Pri určení miery pričinenia treba vziať tiež zreteľ na starostlivosť o deti a na obstarávanie spoločnej domácnosti.

12. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

13. Podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

14. Podľa ust. § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

15. K námietke odvolateľa, že napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 365 ods.1 písm. h) CSP) treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

16. Súd prvej inštancie pri rozhodovaní o vyporiadaní BSM strán sporu vo vzťahu k spotrebiteľskému úveru v ČSOB a.s. (vo výške 10.000 eur, celkové náklady 16.497,52 eur), voči ktorému vysporiadaniu smerujú odvolacie námietky žalobcu, vychádzal z toho, že spotrebiteľský úver, ktorý vznikol za trvania manželstva a ktorý bol vynaložený na úhradu faktúr na dostavbu domu žalovanej, je žalovaná povinná nahradiť do BSM vo výške polovice celkových nákladov tohto spotrebiteľského úveru v čase rozhodovania súdu, čo predstavovalo sumu 8.248,76 eur (16.497,52 : 2), pretože úver bol celý splatený. Súd prvej inštancie spotrebiteľský úver z ČSOB a.s. zahrnul do vysporiadania s odôvodnením, že úver vznikol za trvania BSM v súvislosti s ich spotrebným spoločenstvom a existoval v dobe zániku manželstva.

17. Odvolacia argumentácia žalobcu smerovala výhradne k vyporiadaní úveru z ČSOB a.s. s tým, že podľa žalobcu súd prvej inštancie správne dovodil, že žalovaná je povinná nahradiť, čo sa zo spoločného vynaložilo na jej oddelený majetok, avšak neposudzoval v súlade s výkladom zásad v zmysle ust. § 150 Občianskeho zákonníka priznanie finančného vyrovnania za spotrebiteľský úver v ČSOB a.s., pretože v čase rozhodovania súdu prvej inštancie už úplne splatený spotrebiteľský úver splácal po rozvoze manželstva výhradne žalobca, a to v sume spolu 10.663,64 eur, ktorú sumu má žalovaná uhradiť žalobcovi v celej výške (počas trvania manželstva do zániku BSM bola splatená suma 5.833,88 eur zo spoločných prostriedkov).

18. Vo vzťahu k uvedenému je potrebné prisvedčiť žalobcovi, že súd prvej inštancie vec s poukazom na ust. § 150 Občianskeho zákonníka nesprávne právne posúdil, čím je naplnený odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods.1 písm. h) CSP. Na druhej strane, dôvodom, ktoré uvádza žalobca a pre ktoré je podľa neho napadnuté rozhodnutie nesprávne, nemožno podľa názoru odvolacieho súdu priznať úspech.

19. Podľa ustálenej súdnej praxe sa za právne úkony týkajúce sa spoločných vecí nepovažujú napr. zmluva o pôžičke uzavretá len jedným z manželov (rozsudok Najvyššieho súdu ČSR z 21. decembra 1973 sp. zn. 3 Cz 57/73 publikovaný v Zborníku stanovísk správ o rozhodovaní súdov a súdnych rozhodnutí najvyšších súdov ČSSR, ČSR a SSR, vydanom Najvyšším súdom ČSSR, SEVT Praha 1986), je tak nepochybné, že ak za trvania manželstva uzavrel zmluvu o úvere ako dlžník len jeden z manželov, nepotrebuje k tomu súhlas druhého manžela. K takémuto dlhu týkajúcemu sa výlučne jednej zo strán (manželov) sa pri vyporiadaní BSM prihliadne, pokiaľ bola zaň získaná určitá majetková hodnota, ktorá patrí v zmysle ust. § 143 Občianskeho zákonníka do BSM (porovnaj R 57/1970). Za spoločnú vec manželov sa považuje iba vec, ktorá prináleží do bezpodielového spoluvlastníctva, mimo sféry BSM konajú manželia právne samostatne (porovnaj aj R 72/1994).

20. V prejednávanej veci, spotrebiteľský úver uzavretý výlučne žalobcom s ČSOB a.s. bol použitý výlučne na oddelený (výlučný) majetok žalovanej. Keďže dlh, z ktorého bol zaviazaný výlučne žalobca, nebol vynaložený na získanie majetkovej hodnoty patriacej do BMS (spoločného majetku) a nešlo tak o dlh v súvislosti s ich hospodárskym a spotrebným spoločenstvom, nemožno na takýto finančný vklad žalobcu (t.j. ním vynaložené peniaze) prihliadať pri vyporiadaní BSM (keď žalobca vynaložil svoje výlučné prostriedky na oddelený (ostatný) majetok žalovanej). Na bezúčelový spotrebiteľský úver poskytnutý výlučne žalobcovi z ČSOB a.s. sa tak nevzťahuje ust. § 150 Občianskeho zákonníka (viď primerane uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo 330/2006). V prípade spotrebiteľského úveru žalobcu z ČSOB a.s., ktorý síce vznikol za trvania manželstva a BSM strán sporu a existoval ku dňu jeho zániku (ako správne skonštatoval súd prvej inštancie), je potrebné prihliadnuť na to, že zmluvu o úvere uzavrel len žalobca a požičané prostriedky boli použité výlučne na oddelený majetok žalovanej.

21. Z ohľadom na uvedené bolo právne posúdenie súdom prvej inštancie aplikujúc ust. § 150 Občianskeho zákonníka a vyvodenie povinnosti žalovanej nahradiť do BSM sumu vo výške polovice celkových nákladov spotrebiteľského úveru z ČSOB nesprávne. Takto dovodený záver o tom, že na spotrebiteľský úver z ČSOB a.s. sa nevzťahuje ust. § 150 Občianskeho zákonníka, má vplyv a týka sa vyhovujúceho výroku voči žalovanej (ktorá nepodala odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie). Odvolací súd rešpektujúc zásadu zákazu reformatio in peius (čl. 16 ods. 3 Základných princípov CSP), ktorá normuje tzv. zákaz zmeny k horšiemu, nemôže vecne preskúmavať vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k žalovanej; odvolací súd konajúci a rozhodujúci o uplatnenom opravnom prostriedku žalobcom tak nemôže zásadne rozhodnúť horšie, ako pre odvolateľa vyplýva z napadnutého rozhodnutia. Ak žalobca svojím opravným prostriedkom požaduje revidovanie pôvodného rozhodnutia (za situácie, že žalovaná odvolanie nepodala), legitímne očakáva a v prejednávanej veci je v súlade so zásadou spravodlivého usporiadania, že v konaní o opravnom prostriedku nebude rozhodnuté pre neho nepriaznivejšie. Z uvedeného dôvodu odvolací súd napadnutý výrok I. rozhodnutia súdu prvej inštancie v zmysle zásady zákazu reformatio in peius nemohol zmeniť v neprospech žalobcu (odvolateľa), a to prihliadajúc aj na ust. § 379 písm. a) až c) CSP (viď primerane rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 25.01.2022, sp. zn. 6Co/40/2021).

22. Na základe uvedeného odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie podľa ust. § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne v napadnutom výroku I. potvrdil.

23. Podstatou odvolacej argumentácie odvolateľa do výroku II. o trovách konania, pri ktorých súd prvej inštancie postupoval podľa ust. § 257 CSP, bolo, že neexistuje dôvod prečo by súd nemal postupovať v zmysle ust. § 255 CSP a priznať mu náhradu trov konania vo výške pomernej časti priznanej sumy finančného vyrovnania v pomere k sume uplatnenej prvotným návrhom, keď trovy konania zapríčinila žalovaná pre jej odmietavý postoj k mimosúdnemu vyrovnaniu a poukázal na to, že v zdôvodnení rozhodnutia o trovách absentuje nadväznosť na všetky známe skutočnosti, ktoré v priebehu konania vyšli najavo a podľa žalobcu je podstatné brať do úvahy to, kto podal žalobu, pretože aktivita žalobcu bola jediným prostriedkom a zárukou na získanie vyrovnacieho podielu, ktorého vyplateniu sa žalovaná v priebehu konania bránila a nesúhlasila s tým, že podiely oboch strán sú v podstate rovnaké.

24. Odvolací súd poukazuje na stanovisko NS Rc 42/1972 a uznesenie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 54/2019-12, z ktorých vyplýva, že i pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v konaní o vyporiadaní BSM sa má vychádzať z ust. § 255 CSP, kedy povinnosť nahradiť trovy konania sa primárne spravuje zásadou úspechu v konaní, čo znamená, že strana, ktorá v spore uspela, má v princípe právo na to, aby sa jej nahradili trovy, ktoré zaplatila vo vecnej súvislosti s uplatnením tohto základného práva. Ak sa chce súd odchýliť od tohto pravidla, musí vychádzať zo zákona, čo je možné len za splnenia zákonných predpokladov uvedených v ust. § 257 CSP, ktorými zásadami nie je dôvod sa nespravovať ani v konaní o vyporiadaní BSM (rozhodnutie ÚS SR I.ÚS 54/2019, stanovisko Rc 42/1972, Nález ÚS ČR I.ÚS 1441/11, či rozhodnutie NS SR 22Cdo 1895/2014). Osobitosť aplikácie zásady úspechu pri rozhodovaní o trovách konania v konaní o vyporiadaní BSM sa prejavuje v spôsobe hodnotenia tohto úspechu vzhľadom na celý rad okolností špecifických pre danú vec, teda okrem porovnania žalobného návrhu s výsledným rozhodnutím, tiež postojov účastníkov v konaní, ich prípadnú nečinnosť, ich správanie pred samotným podaním žaloby a pod. Podľa stanoviska NS Rc 42/1972, ktoré je stále aplikovateľné a vyslovuje názor, že pokiaľ súdy vidia procesný úspech alebo neúspech oboch manželov v tom, ako veľkého podielu sa im zo spoločného majetku dostane, ide o postup, ktorý zodpovedá tomu, že súdy nie sú návrhom na vyporiadanie viazané pri zisťovaní rozsahu BSM a jeho vyporiadaní. Tento postup vyhovuje zrejme i potrebám praxe svojou jednoduchosťou, pričom nemožno prehliadnúť ani to, že zhodne postupujú súdy i pri vyrubovaní súdneho poplatku. Vychádzajúc z uvedeného mal odvolací súd za to, že pri posudzovaní úspechu je potrebné si uvedomiť, že v prípade konania o vyporiadanie BSM ide o tzv. iudicim duplex, kde má vo svojej podstate každý účastník postavenie tak žalobcu, ako aj žalovaného, preto právo na odmietnutie navrhovanej výšky výplaty a následné rokovanie o nej, nemôže byť odopreté ani žalovanej strane (tiež v predprocesnom štádiu) a pokiaľ navyše vo výsledku dohoda o nej (tiež rozhodnutie súdu) nekopírovala požiadavku žalobcu, ako tomu bolo tiež v posudzovanej veci, nemožno udržateľne konštatovať plný úspech na strane odvolateľa v spore. Vo vzťahu k námietke odvolateľa, že súd pri rozhodovaní o náhrade trov v tomto spore mal brať do úvahy kto podal žalobu, pretože aktivita žalobcu bola jediným prostriedkom a zárukou na získanie vyrovnacieho podielu, ktorého vyplateniu sa žalovaná v priebehu konania bránila, odvolací súd opakovane uvádza, že konanie o vyporiadanie BSM má povahu tzv. iudicim duplex a pri posudzovaní postoja žalovanej v konaní je potrebné uviesť, že žalovaná v konaní zastúpená právny zástupcom na výzvy súdu reagovala, predkladala návrhy a k podaniam právneho zástupcu žalobcu sa vyjadrovala. Súd prvej inštancie reagoval na žiadosť strán, aby im umožnil spor ukončiť zmierom príp. mimosúdnou dohodou

opakovaným odročením nariadeného pojednávania. Je potrebné poukázať na to, že pojednávania na súde prvej inštancie boli mimo to viackrát odročované, a to tak z dôvodov na strane žalobcu ako aj žalovanej. Zo vzájomnej nedohody strán sporu ohľadne výšky mimosúdneho vyrovnania nemožno dovodiť zapríčinenie vzniku trov konania žalovanou a odvolací súd nezistil na strane žalovanej konanie príp. okolnosti ktoré by navodzovali, že žalovaná svojim konaním bránila riadnemu a hospodárnemu postupu súdu pri prejednaní veci. I keď by bolo možné za týchto okolností polemizovať o tom, kto mal (mohol) následne prevziať iniciatívu na prípadné ďalšie mimosúdne rokovania, vo výsledku v kumulácii s ostatnými uvádzanými okolnosťami, odvolací súd zastáva názor, že tieto možno interpretovať ako čiastočný úspech oboch strán, pri spravodlivom usporiadaní vzťahov medzi nimi v otázke náhrady trov konania aplikáciou ust. § 255 ods. 2 CSP a jej premietnutím do rozhodnutia o tejto otázke tak, že žiadna zo strán na náhradu trov konania nemá právo.

25. Vzhľadom na uvedené posúdil odvolací súd odvolaciu argumentáciu odvolateľa vo vzťahu k výroku II. rozhodnutia súdu prvej inštancie ako dôvodnú a spôsobilú zmeniť správnosť záverov súdu prvej inštancie, ktorý pri rozhodovaní o trovách konania postupoval v súlade s ust. § 257 CSP a nie v súlade s ust. § 255 ods. 2 CSP, nestotožnil sa však s priznaním pomerného úspechu žalobcovi tak, ako žiadal v odvolaní. Nakoľko súd prvej inštancie neaplikoval ust. § 255 ods. 2 CSP, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. o trovách konania podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

26. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že v odvolacom konaní plne úspešná žalovaná má proti žalobcovi nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania, o výške ktorých rozhodne po právoplatnosti tohto rozsudku súd prvej inštancie samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).